

Lleida

Setmanari polític defensor del front únic d'esquerres

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carme, 6 - 2.01 No es retornen els originals. — Dels treballs publicats en són responsables llurs autors, —
 Subscripció: UNA pta. al mes. - Núm. solt 20 cénts.

Els conservadors

Ens posem a escriure aquest article el dia abans que l'ex-cabdill del partit liberal-conservador doni la seva conferència. El nostre desig hauria estat de fer-ho coneixent amb seguretat les seves declaracions polítiques. Però les necessitats de composició i tirada de la nostra Revista no ens ho permeten. Així, el nostre comentari del moment polític actual, s'haurà de mantenir en un to de reserva i de conjectura.

En la nostra ja llarga vida política, no recordem un moment de tanta expectació com el que ha despertat l'anunciada conferència de Sánchez Guerra. Es pot dir, sense exageració, que tota Espanya està pendent de les paraules del vell i prestigiós polític, que durant aquests darrers anys, amb la seva conducta viril i exemplar, ha vingut a simbolitzar l'esperit de dignitat ciutadana, de respecte a les normes del dret que neix de la voluntat popular lliurement expressada i de protesta contra la tirania.

Es molta la responsabilitat que, en aquesta hora històrica, ha de pesar sobre la consciència del prestigiós polític. Però si les referències que es tenen de la seva probable posició són certes, si, com es creu, Sánchez Guerra abandona les antigues posicions i, per creure que «hi ha obstacles tradicionals» a superar pel lliure exercici de les llibertats públiques i pel respecte al dret, es disposa a actuar de conformitat amb aquesta convicció, Sánchez Guerra haurà demostrat una clarividència que és de doldre no hàgin tingut igualment altres polítics que pel seu passat i per la seva història els semblava obligada; i per la merescuda confiança que la seva serietat inspira, i pel gran sector d'opinió que el segueix, pot jugar un paper decisiu en l'esdevenidor polític del nostre poble.

La gent conservadora hauria de meditar una mica. Si en lloc de tancar-se hermèticament en els vells tòpics: monarquia, ordre, propietat, religió, es dedicés a contemplar el què passa per tot el món, hauria de comprendre que, avui en dia, ésser conservador, vol dir saber evolucionar en el sentit de les concessions. Si no es té la ment ofuscada, s'hauria de veure clar que la pitjor política conservadora és la de creure que res no ha ocorregut, que el temps passa endebades, i que el ciutadà d'avui té de la vida pública, dels seus drets i deures, i de les institucions de l'Estat el mateix concepte que deu anys enrera. Creure que la força coercitiva de les baionetes al servei dels que manen és prou per a detenir-nos en el camí dels avenços polítics i socials que segueixen els altres pobles, és exposar-se a les agitacions convulsionàries, a les revoltes sagnants, a les explosions catastròfiques. L'única manera d'evitar que tot això vingui és fer-ho innecessari, és anticipar-se als aconeximents, és cedir de bon o mal grat allò que després, sense generositat, i amb perills múltiples, s'haurà de donar per força. Diu el refrà que aquells als quals Déu vol perdre els lleva el coneixement.

ment. Si com sembla, Sànchez Guerra no l'ha perdut, pot donar un providencial exemple a seguir a tanta gent engegada per una manca de visió de la realitat, i, obrint el camí del dret, fent desaparèixer els obstacles que li barren el pas, iniciar una era nova en la qual, amb el respecte a les nostres llibertats, totes les nobles lluites ideològiques, tota la pugna dels legítims interessos en joc pugui exercir-se amb plenitud i dignitat. Sembla una paradoxa, però és així: avui en dia, els revolucionaris, els elements socialment perillosos no són pas els que s'ho diuen, sinó els altres, aquells que no han vist encara que la violència no es legítima més que per la manca de llibertats.

Si els ben assegurats en el banquet de la vida es creuen que la massa s'ha d'accontentar amb les molles que cauen de la seva taula ben parada; si perdura una concepció de l'Estat unitarista, de l'Estat fort, que vol resoldre els problemes amb la guàrdia civil i no pas amb la llibertat; si els plutòcrates, tancats a tot sentit d'evolució, posant-se a l'altra banda de la barricada justifiquen una lluita feroç de classes contra classes; si l'Església, creguda que les beates i els perseverants que la segueixen són la consciència pública, que és seva, i pot seguir fruïnt impunement de les regalies, de les excepcions i dels privilegis que fins ara l'han alimentada; si tot això encara és possible, aleshores, gent conservadora, egoista, anticristiana, ja us podeu preparar a perdre-ho tot d'una vegada.

L'hora present no és hora de quietud ni d'estacionament. A Anglaterra, el vell poder feudal dels lords s'ha enfonsat i ara són els treballadors els qui governen el vast imperi. A Alemanya, són les masses d'extrema esquerra les que cada dia adquireixen major control dels afers públics. A Bèlgica no hi ha política possible sense els socialistes. A França és la república laica i socialitzant la que n'ha fet, tot i la catàstrofe passada, el país materialment més pròsper i de més fina espiritualitat del món. A Rússia en mig de les boires, dubtes, vacil·lacions caigudes i errors dels primers anys, una nova vida s'estructura. ¿I a vosaltres, conservadors espanyols, no us diu res aqueix espectacle? Sereu tan suïcides que restareu musulmanament petrificats en el dintell de la vostra tenda per a veure, impassiblement, com els camins de la vida semblen interromputs a casa nostra?

HUMBERT TORRES.

NOSTRE PROGRAMA I SIGNIFICACIÓ

LLEIDA, la nostra revista d'informacions i estudis, de sentit esquerrà sempre, però freda i acadèmica, vol posar-se i es posa a to del moment present. Des d'avui, com ja teníem anunciat, es converteix en setmanari de lluita política, defensor del front únic d'esquerres, d'una manera franca i oberta.

Vivim circumstàncies decisives i és precis que el poble de les nostres comarques lleidatanes, tan liberal de tradició i tan rebel a tota injustícia, tingui en la premsa un òrgan vibrant i batallador que plasmi les seves aspiracions i sentiments.

Es nostra bandera actual el front únic d'esquerrès.

Nostra norma d'actuació que a l'esquerra no hi tenim enemics.

A la lluita, dones, tots units.

L'obstacle a vèncer és un gran pes mort que estorba i priva moltes coses que a tots ens daleixen per igual. Cal, per tant, un gran esforç per a derruir-lo i destruir-lo. I en aquesta tasca de destrucció hi som i hi volen ésser tots. Des del conservador comprensiu al comunista més exaltat.

Ara, guerra, només, a l'enemic comú. A l'hora de construir, cada u agafarà les pròpies eines i treballarà d'acord amb el seu pensament.

A terra, a terra la Bastilla simbòlica!

Confiem en l'ajut i col·laboració de tothom que estimi que aquest ideal d'acció política immediata és l'únic camí de salvació a seguir.

Ciudadans i companys: ajudeu-nos escrivint, propagant, comprant i fent subscripcions a LLEIDA.

VISCA EL FRONT ÚNIC D'ESQUERRES!

Constitució del nou Ajuntament Constitució de la Diputació Provincial

A la fi, s'ha donat, successor al Consistori municipal nomenat per la Dictadura.

Els notables esforços per a que pogués constituir-se una majoria han reeixit amb pena, presentant-se el dimecres a migdia a Casa la Ciutat els següents majors contribuents, alguns dels quals foren anats a cercar en cotxe: senyors Jordi Llorens, Pere Llusà, Julià Mangrané, Joan Florensa, Domènec Serra, Josep Pujol Manyosa, Jaume Rovira, Ricard Vilalta, Ramon Areny, Celestí Llorens, Victorià Muñoz, Domènec de Gomar i Felip de Gomar.

Deixà de presentar-se el senyor Lluís Plubins i d'entre els regidors de major número de vots de les tres eleccions anteriors al Cop d'Estat, sols acudiren els senyors Recasens, Portal i Josa.

Com s'havia avençat públicament, no acudiren els senyors Francesc Costa Coscuella, addicte a Sánchez Guerra, ni els republicans.

Després de breus paraules del Governador nou senyor Vega Sánchez i prèvia lectura pel senyor Corbella de les disposicions corresponents, quedaren possessionats els 17 senyors esmentats d'entre els 29 proclamats el dia abans, i presidí el de major edat, senyor Jordi Llorens el qual digué que havia assistit per diversos requeriments però la seva possessió sols era formulària, per ço que s'abstenia de fer arqueig ni pendre al seu càrrec la Caixa municipal.

Interinament, doncs, foren designats per tal de formar la Comissió Permanent els sis senyors primers en l'ordre que els hem donat abans als nostres lectors.

El senyor Governador prengué comiat dels assistents que l'acompanyaren galanament fins al vestíbul i s'aixecà la sessió després d'haver aprovat una proposició semblant a la que, unànimament també, fou aprovada per la Diputació i que comportava els extrems que segueixen:

Desig d'ésser substituïts ràpidament per representants legítimament electes amb sufragi universal.

Ampliació de l'amnistia a tots els processats o exiliats per actes en defensa d'ideals polítics i socials durant la Dictadura.

No cal dir que fou aclamada la proposició.

En fer aquestes notes, tenim entès que bon nombre dels nous regidors majors contribuents tenen redactades les seves renúncies que s'ignora si es conseguirà no siguin fetes efectives.

El dia 26 de Febrer va quedar constituïda la nova Diputació provincial, sota la presidència del Governador civil senyor Vega Vázquez. Es reuniren els diputats senyors Sol, Agelet, Cabeceràn, Pol, i els representants de les entitats senyors Sagañoles, Vilaplana, Olivé, Vives i Armengol.

El Governador civil declara constituïda la Corporació provincial en la següent forma:

Exdiputats, don Antoni Agelet, don Josep Cabeceràn, don Eugeni Pol, don Josep Nart, don Jaume Aldomà, i D. Pere Nobell.

Per les Corporacions: Col·legi d'Advocats, senyor Romà Sol; Cambra de Comerç, senyor Antoni Vives; Econòmica d'Amics del País, senyor Francesc Sagañoles; Col·legi de Metges, senyor Lluís Olivé; Cambra Agrícola, senyor Ignaci Vilaplana; Cambra Urbana, senyor Marcel·lí Armengol.

Acte seguit es retirà el Governador civil, suspent-se la sessió uns minuts, reanulant-se poc després sota la presidència del Vocal de més edat, senyor Francesc Sagañoles, procedint-se seguidament a votació per a nomenar la Comissió provincial, resultant elegits per unanimitat els senyors: Romà Sol; Antoni Agelet; Eugeni Pol; Antoni Vives; Josep Cabeceràn i Lluís Olivé.

Signada per la majoria de diputats es presentà una proposició que fou aprovada per unanimitat, mitjantçant la qual es declara:

1.er Que acceptem els càrrecs per a facilitar la tornada a la normalitat i donat el caràcter interí de les seves funcions es limitaven al compliment estricte de la legalitat, reduint les conseqüències funestes de l'orientació econòmica de la Dictadura.

2.ª Que és desig de la Diputació que del Govern de la mateixa se n'encarreguin els vertaders representants del poble, lliurement elegits per sufragi universal i que lamenten que els diputats siguin privats de designar-se els seus President i Vis-president.

3.ª Que s'ampliï el decret d'amnistia a quants sofreixen desterró o procés per causes que no siguin delictes comuns i quina suposada delinqüència deriva de actes realitzats en defensa o propaganda d'ideals polítics o socials, erronis o encertats però lleal i noblement sentits.

Seguidament s'aixecà la sessió.

Aquest número ha passat per la censura governativa.

El moviment obrer a l'hora actual

DINS del gran moviment de dignificació humana que l'hora present cova a tota la Península hi tenen els obrers un dels papers preponderants. Ells donaran la gran balançada per tal de fer pujar a la golfa dels mals endreços les desferres de les velles institucions que destorben la renovació i la prosperitat del país.

Estem convençuts ja dels estralls de les passades inhibicions. Ningú, amb cor capàs de glatir, pot ja deixar de prendre part a la gran obra de la seva pròpia redempció. Ningú no té dret, si no és indigne, de pretenir ésser redimit pels altres.

No és cert, per altre cantó, que el treballador tingui, només, problemes econòmics a resoldre. Altra cosa seria el dir que tots els problemes polítics i de tota mena són, en el fons, en l'arrel, problemes econòmics, ço que no volem negar ni pensem ara escatir. Els afers, però, de llibertat individual i col·lectiva que, parcialment, troben solució circumstantial en certes organitzacions polítiques més fàcilment i plànera que en d'altres, aquests afers, diem, no poden deixar indiferent a l'obrer; a l'obrer molt menys que a ningú. Sense la revolució francesa no s'haurien produït alguns dels moviments socials d'importància ni s'hauria pogut plantejar clarament el problema proletari, malgrat el maqminisme.

* * *

Ja sabem, però, que no són els de *l'actual moment* els específics problemes proletaris. A Espanya existeix, segons nosaltres, des de fa moltíssims d'anys, una qüestió prèvia. Ara ja se n'adonen els que fins avui l'havien negada, i arriben a oferir la seva cooperació per tal de resoldre-la. Forem suïcides si no obríssim els braços als

nous conversos. I com la solució de la tal qüestió prèvia afavoreix també el camí de les reivindicacions obreres, el treballador, sempre generós del seu esforç, es mostra disposat a apropar-hi l'espatlla.

En ajudar-hi, no ha de pensar el proletari que treballi només pels altres. Tots treballarem per tots i per dignificar la vida i l'existència de tots; per treure'ns de damunt una d'aqueixes coses vergonyoses que l'hipocresia egoïsta havia reforçat amb la pretensió de l'origen diví que a tant i més encara havia davallat la baixesa humana.

L'arquebisbe Bossuet, agrador de la monarquia absoluta dels Lluïsos, havia degradat la saviesa llur amb aquesta innoble ostentació de la llur cortesia. Es per això, sens dubte, que cuitaren els nostres pairalistes de darrera hora de donar-nos versions del pensament del predicador de Meaux, aquí on encara no són donades a conèixer les idees més essencials dels pensadors moderns de l'Europa.

El proletari, doncs, ha de posar la proa a les grans noses d'avui amb el més gran entusiasme i no hi mancarà pas el seu decissiu esforç.

* * *

Cal, però, que no creguem que tingui de deixar-se de banda la propaganda dels ideals proletaris, com estimaríem errat del tot que, en nom de la República es pretengués ofegar la veu de la Democràcia i de l'Autonomia. No. Això només aprofita les tendències reaccionàries. Prou que ho recordem ben fort i ben dur de tots aquells anys de col·laboració pairalista.

Mentre les esquerres, en nom de la concòrdia, posaven la sordina a les seves aspiracions, les dretes, fent suport de l'ajut

d'aquelles, es llençaven a la conquesta de tots els llocs des d'on, avui, combaten i dominen.

Res d'això, treballador. El proletari deu ajudar el triomf dels ideals generals i comuns avui a tot espanyol honrat i digne sense, però, abdicar de la propaganda enèrgica de tot el seu ideari peculiar i propi.

Tot el més que pot exigir-se de l'element treballador que posa la força pròpia al servei accidental de la burgesia serà que no ataquí d'aquesta la part que a tots ens uneix en un esforç comú i, si és factible, que deixi d'assenyalar particularment les personalitats que sap avui interessades a

la obra comuna d'enderrocament de la Monarquia.

Es només, una raó de tàctica política d'aprofitar i deixar de ferir tots els elements que col·laboren a donar la batalla al règim caduc.

I de tenir molt de compte, si ve el cas, de no donar la representació sinó a aquelles personalitats de l'energia i de la integritat política i personal de les quals no hi hagi cap dubte.

Aquesta és, clarament, la nostra manera de veure l'afer en la gran conjunció de forces que s'apropra.

CURIAL.

LLISTA D'ADRECES ÚTILS QUE RECOMANEM

Acadèmies

COMERÇ ^{ACADEMIA MEDITERRANEA} *Kühnel* IDIOMES
Lleida: Porxos Baixos.—Saragossa: Cosso 39,

Advocats

LLUIS COMPANYS JOVER. Rambla Catalunya, 15, 1.er — Barcelona.

Cafès

GRAN CAFÉ DEL COMERÇ. — R. Ferran, 2 Lleida.

Cases de Canvi

M. SALA ROURE. — Rambla Ferran, 4, pral. - Telèfon, 518 - Lleida.

Corredors de Comerç

ENRIC BORRÁS MELGOSA. — Clot de les Monges, 8 pral- 2.ª - Telèfon, 499 - Lleida.

MARIUS SOL MESTRE. — De 10 a 1, Banc d'Espanya - Rambla d' Aragó, C., entressol - Lleida.

Electricistes

CLAUDI BAIGET.—Maquinària i materials elèctrics, vendes al major i detall. — Plaça Llibertat, 2 Telèfon, 58 - Lleida.

OCTAVI PEREÑA. — Màquines i material elèctric.—Cabrinetti. - Lleida.

MIQUEL RIBELLES.—Fars i instal·lacions elèctriques per a llum i força. - Parallamps, Acumuladors, Transformadors i Reparació de Gramòfons. - Clavell, 5. - Lleida.

Ferreteries

JOSEP ALMACELLAS. — Porxos de Baix, 11 i 12. - Lleida.

Fusteries

MOBLES FREXANET. — Rambla de Ferran, núm. 37. - Lleida.

Impremtes

IMPRESA PAGÉS. — Avinguda Blondel, 33 Lleida.

Merceries

EMILI DURÓ SOLANES.—Magatzems de Mercaderia i novetats. - Plaça Sal, 8 - Telèfon. 302. Lleida

Música i Pianos

JOAN GUARRO.—Cavallers, 66. - Lleida.

Pintura Decorativa

Recaders i Transports

LA PALLARESA. — Agència de Transports. — Carrer Cabrinetti, 15 - Lleida. - Telèfon, 252.

R. SETÓ I FILLS. — Recaders directes i diaris a Barcelona en combinació amb les poblacions més importants d'Espanya. - Barcelona: Montesion 17. - Lleida: Estereria, 4.

Tallers

JOAN VILA.—Tallers de Fundició i Maquinària. Cardenal Remolins, 8 - Telèfon, 107. - Lleida.

DIGNES ACTITUDS

Els regidors d'elecció popular pertanyents als grups locals de «Joventut Republicana» i «Círcol Republicà Radical», els quals, per la rifeta o rifada de càrrecs públics que ha fet el Govern per a substituir els Ajuntaments de la Dictadura, els ha tocat el premi d'anar a l'Ajuntament, per acord unànim de les seves respectives assemblees generals, s'han abstingut d'anar a pendre possessió de llurs concejalies per la raó fonamental i justificadíssima de que no volien anar de comparses d'un organisme on nomenant-se alcalde i tinent d'alcalde de R. O.—i per tan la comissió permanent—no tindrien cap intervenció ni responsabilitat en el govern de la ciutat.

Aquest estrany criteri del Govern no sols no retorna a la normalitat constitu-

cional sinó que posa a l'Ajuntament en un pla molt inferior al de la Dictadura.

Han fet molt bé els concejals al·ludits en no volguer participar a l'Ajuntament ni anar a fer el paper de ninots de pim-pam-pum.

La nostra felicitació a tots ells i que fem extensiva al Sr. Costa Coscueta que ha pres també la mateixa actitud.

Nomes deplorem que aquesta viril posició, que respon al voler del poble, no hagi estat compartida i presa per tots els Ajuntaments d'Espanya.

Si així s'hagués fet, estem segurs que el Govern hauria deixat a les Corporacions més populars en llibertat de nomenar-se les Comissions Permanents, donant una tant migrada satisfacció a l'esperit democràtic del país, cansat i fatigat de procediments dictatorials.

Espanya és un tauler d'escacs

Políticament Espanya podria comparar-se a un tauler d'escacs.

Si no de fet, és innegable que en essència existeix dos grans bàndols.

En el nostre cas resulta que el jugador del camp vermell porta gran aventatge de peces sobre el jugador vestit de negre. Aquell li ha arrabassat a aquest tots els peons, els àlfils i un cavall i una torre. L'altre, però, es manté ferm només amb les seves quatre peces.

I resulta que ara els vermells, després d'una lluita sorda molt viva, han preparat una jugada decisiva de tal forma que han lograt declarar el perill imminent amb un xac al príncep dels vestits de negre sense salvació possible.

El resultat de la partida presenta el següent aspecte: O bé els negres abandonaran l'últim castell i es deixaran prendre el darrer cavall que els queda, i en aquest cas han d'abandonar també la partida per perduda o bé s'han de deixar matar la peça més cara i règia.

T. LO B.

ARTICLES RECOMANABLES

<p>Conyac Anís Taronjada Llimonada</p>	<p>Mundial</p>	<p>Solera Extra Natural Natural</p>
--	----------------	---

LA NOSTRA HORA

No voldríem que el nostre silenci fos interpretat per ningú com un senyal de consentiment ni de passivitat davant els esdeveniments polítics de darrera hora.

Entre les veus que s'alcen de casa nostra sol·licitant, unes justícia per als presos i eixiliats, altres, revisions de l'obra de la dictadura, no sentim la que voldríem ni podem fer-la sentir nosaltres perquè no ens ho permetrien.

Voldríem la revisió més que d'aquelles coses que atenyen a les nostres persones, les que atenyen als nostres ideals. N'hi han tantes de revisions a fer que ens durien més enllà de la mateixa dictadura, accident que no haurà fet més que afirmar-nos en la nostra fe i augmentar les nostres experiències.

Es que a Catalunya només han estat ofeses persones? No n'ha estat la llengua catalana? No n'han estat totes les nostres institucions?

Malgrat el nostre silenci forçat, no volem caure en l'omissió en aquests moments de reorganitzacions, de dir als nostres que nosaltres som i serem fidels als nostres principis, de tots, els més incommovibles.

Si passem moments d'angoixa davant dels enemics i d'escàndol davant de certs germans que ens ajuden, no per això desesperem. Sabrem també esperar la nostra hora.

La nostra hora, però, no és la nostra hora, és la del nostre poble. No creiem en el «jo», que ens sembla denigrant tant per al poble que l'accepta com per al qui sigui que gosi llançar-li a la cara. Contra el «jo» personal imposarem l'ideal de Catalunya, al qual hem de sacrificar tots els nostres «jo» i els de tots els que calgui, si la volem fer digna de poder-se dir poble.

La nostra hora no és la de demà ni la de demà passat, és la de sempre: la de la llibertat, del dret i de la justícia.

FRANCESC MACIÀ.

La tornada de Joan Casanoves

Es troba altra volta entre els seus fraternals amics de Catalunya, el nostre admirat i volgut col·laborador, l'exdiputat de la Mancomunitat, En Joan Casanoves, de retorn del seu exili forçat, dictat pels opressors de la llibertat política, que acaben de finir el seu trist regnat.

Ens complaven moltíssim de poguer donar a conèixer tan bona nova als nostres lectors, i, al mateix temps, saludar joiuos a l'amic retornat, bo i esperant que els sentiments que ens fan ésser afins podran manifestar-se plenament en un futur proper de bella vida democràtica.

SUBSCRIPCIÓ oberta per a socórrer la vídua i el fill de l'infadigable lluitador català, mort a l'exili, Martí Vilanova.

	<u>Pessetes</u>
<i>Suma anterior</i>	80'50
Humbert Torres	5
Ricard Barqué	1
Salvador Salvadó	1
Josep Algerri	1
Josep M. ^a Morlans	1

<i>Suma i segueix</i>	89'50

La mort de l'exiliat

QUAN en setembre de 1923 la reacció militarista caigué implacable sobre el nostre poble en el seu doble aspecte nacional i social—sobre les nostres multituds obreres, especialment—algunes actituds irreconciliablement rebels davant del nou estat de coses, s'aixecaren altives, disposades a lluitar, a morir si calia. Entre aquests no hi vegérem cap d'aquells encesos patriotes de les hores electorals, cap dels pontífexs engallats que viuen o engreixen la seva vanitat, explotant els sentiments patriòtics del poble i procurant desviar-los cap a una misèrrima concepció de pàtria reaccionària. Rera les banderes que com un símbol s'aixecaren ardidament a Prats de Motlló, sols hi bategaven les joventuts vibrants que concebien la pàtria com un problema de justícia social, no com una utilitària concepció de fronteres. Car la pàtria són els homes—la carn viva dels pobles—i no pot haver-hi pàtria digna allà on els homes siguin explotats, encara que ho siguin per gent del mateix poble.

Entre aquests homes idealistes que es jugaven la seva tranquil·litat i per damunt d'una pau comprada al preu d'una inhibició covarda, preferien els perills d'una actuació decidida contra la dictadura, hi havia Martí Vilanova, l'amic volgut mort fa poc, lluny de la pàtria!

En aquesta hora en que els qui durant sis anys han callat covadament—i amb la seva inhibició i passivitat apuntalaven la dictadura—intenten retornar a actuar públicament i continuar la política que s'estroncà en 1923, com si res no hagués passat, serà bo de retreure com un exemple les idees i l'actitud de Martí Vilanova.

Martí Vilanova, que tenia una posició econòmica envejable, la sacrificà per com-

plet davant les idees que sustentava. Fou perseguit i condemnat i s'exilià a França des d'on no parà mai de treballar amb una fe ardent pel triomf de les seves idees.

Martí Vilanova compregué la pàtria com una deslliurança de la col·lectivitat nacional, la compregué també com un problema de redempció social. Patriotisme i justícia eren, per ell, dos conceptes que s'agermanaven perfectament. Estimava als obrers perquè creia que sense ells la pàtria no esdevindria mai una realitat estatal generosa i forta. Creia que la pàtria era més viva en el pit de l'obrer explotat, en el camperol que viu corbat sobre la terra, que no pas en l'home que viu del treball d'altri, en el satisfet ciutadà que ha fet de la pàtria unes quantes fòrmules teòriques per conversar tranquil·lament en una taula de cafè o per explotar el patriotisme davant del govern central i obtenir concessions econòmiques... Volia la llibertat dels pobles basada sobre la igualtat dels homes. No creia que un poble fós veritablement lliure si els seus components visquessin lligats per l'explotació social que merma la llibertat. Per a ell la llibertat sols era possible si es recolzès sobre la igualtat. Per això Martí Vilanova actuava al costat dels obrers, amava les seves reivindicacions i les defensava amb la paraula i la ploma i estava tothora disposat a defensar-les personalment de la manera que convingués. Era partidari de la lluita de classes, de la dictadura del proletariat!"

Els seus sentiments de redempció social—vigoritzats per una ferma convicció teòrica—el portaren a lligar amistats amb els directors del moviment obrer francès. Henri Barbusse el tenia en gran estima. A les redaccions de «L'Humanité», «Le cri

des peuples» i «Monde» hi era rebut com un camarada que representava una part del proletariat català, representació que Vilanova serví dignament i desinteressada.

A l'exili no s'abandonà mai a la desesperació. Tenia una fe ilimitada en el proletariat català, en el proletariat d'Ibèria que un dia s'aixecaria per satisfer tots els anhels de justícia i de llibertat. Estudiava amb atenció tots els moviments polítics i socials. Esguardava l'experiència de la Revolució russa i les possibilitats de fer-ne un assaig a la nostra península. Seguia cursos a la Sorbona, es procurava relacions i amistats que més tard poguessin esserli útils a l'hora de la gran commoció que a l'em-semps que donaria vida a les joves pàtries freturoses de llibertat i d'abraçar-se fraternalment en una generosa comunitat ideològica amb les demés pàtries, alliberaria a les multituds productores explotades del jou del capitalisme.

Martí Vilanova, que tant havia maldat per a que el dia gloriós de l'albada roja estés preparat per treballar eficaçment en la tasca àrdua d'edificar la societat nova, ha caigut pel camí, deixant-nos sols en aquesta lluita encara llarga i difícil. Tot el què ell havia après, els fruits de les seves observacions i dels seus estudis, s'haurà perdut per nosaltres. Sols podrem aprendre d'ell la seva ferma ideològica, el seu esperit de sacrifici, el seu gest rebel i la seva lleial camaraderia.

I nosaltres que esperàvem tant de Martí Vilanova hem hagut de sentir la dolor de la seva mort ocorreguda a l'estranger, ara precisament que les possibilitats de l'hora política feien entreveure una pròxima tornada d'aquests enyorats exiliats que davant de la història ens salven de la covardia col·lectiva d'aquests sis anys de passivitat i de

claudicacions, aquests exiliats que representen l'exponent més alt de dignitat i ciutadania del nostre poble, que té ànsies de redempció nacional però no té vitalitat per a desafiar els perils que la seva obtenció comporta.

El nostre amic, ha mort en aquesta hora plena de responsabilitats que ens exigeix un gest de rebeldia, per a que no s'allunyin les possibilitats de poder sortir de les presons i tornar de l'exili els nostres germans, els qui per salvar l'honor col·lectiu ho han sacrificat tot amb una generositat que ens obliga a correspondre-hi d'una manera viril i digna.

Que la mort de l'amic en terra estranya, voltat de les mans amoroses dels nostres companys exiliats, encengui en els nostres pits d'obriers i de catalans el record de totes les injustícies de les què hem estat víctimes i de promesa fervent que un dia, pel triomf de les seves idees, ofrenarem la nostra vida. Fins aquell jorn gloriós, que la memòria de Martí Vilanova sigui, en els obrers de Catalunya, el record d'un deure a complir que ens esperoni per al combat, que ens llenci a la lluita. A la lluita sota les banderes d'igualtat i llibertat per les quals Martí Vilanova fou perseguit i empresonat i exiliat i ara ha mort lluny de Catalunya, pensant en nosaltres, demanant-nos que complim el nostre deure d'obriers i de catalans. Que el record de l'amic estimat sigui dintre nostre una acusació severa fins que hàgim fet triomfar les seves idees. El nostre deure envers els qui s'han jugat la vida per la nostra dignitat, sols podem pagar-lo jugant-nos com ells la vida per la Idea, després de fer una realitat la redempció dels explotats i la llibertat dels pobles!

JORDI ARQUER.

Volem que torni Francesc Macià

L'exdiputat per Borges Blanques, l'home de cor, el significat polític de casa nostra, el brau i inquebrantable defensor de la justícia, la llibertat i els drets de ciutadà que és Francesc Macià, fa ja massa anys que viu lluny de la seva pàtria, sense altre llaç d'unió que les noves que reb tot sovint dels seus amics.

El *pronunciamiento* del 13 de setembre de 1923 feu impossible la seva permanència en la seva terra i ha hagut de rodar ci per lla, separant-se sempre que li era possible de les influències de la policia de Primo de Rivera, que es deixava sentir a França, a l'Argentina i a altres nacions que aparenten fortes i grans, i ara d'ençà del dissortat complot de Perpinyà, viu a Brusel·les, en companyia d'altres exilats catalans, en espera de l'hora alliberadora que els permeti retornar per a tota la vida, a incorporar-se a la vida del seu país, tan estimat i pel qual porta fets ja tants sacrificis.

Semblava que amb la publicació del Decret d'amnistia dictat pel General Berenguer el dia 6 de febrer, se li feia possible la tornada immediata, però no ha estat pas així. El citat Decret només ha afavorit (com diu molt bé el setmanari *La República*) als elements militars; en bona hora, responem nosaltres, però els elements civils que es troben creditors de la mateixa llei, cal que també es vegin deslligats d'aquesta opressió il·lògica de què són objecte.

Tenim notícies que al poble de Seròs, vant recollint-se signatures per tal d'eleva-les després a la Superioritat; això s'ha de fer arreu. Veïam si després de cercar tots els mitjans podrem trobar la fórmula que faci possible el retorn del patrici i demés companys d'exili, a la nostra vora.

No hem de parar fins haver restituit al

poble tots els seus legítims cabdills, per tal de poguer recomençar noblement les tasques socials que han de portar-lo a la victòria, o sigui, al complet establiment de tots els Drets individuals, socials i polítics, a un règim de llibertat i a una democràcia intaxable i vibrant i, també, a contribuir a fer tots els homes, conscients i posseïts d'un ample sentit de cultura.

**La
Remington
12**

Los que buscan la
mayor resistencia
unida a la operación
fácil y la escritura
bonita, invariable-
mente compran la
Remington 12.

**Agència a Lleida
Major 27 i Blondel 14**

¿Què volem?

Des de que Primo ha caigut del poder tots haurem pensat en el fosc panorama d'avui. Fosc de veritat ja que ens han passat dos o tres ocasions series d'enderrocar tot el que amb prou feina s'aguanta.

Hem confiat massa amb els altres. Hem cregut que els contraris ens farien de bon grat tot el que demanàvem; que amb dir-se partidari d'una idea n'havia prou per què aquesta es veiés realitzada.

Això em fa pensar que nosaltres passem amb el flaïre. Què som excessivament abúlics. Que no tenim voluntat per formular la protesta... fins que l'enemic girà l'esguard.

Volem que els monàrquics ens portin la república. Que el clergat abandoni el seu poder immens i que no cobri de l'erari públic. Que el latifundista reparteixi la terra i que el burgès disminueixi la jornada de treball i augmenti els salaris.

Això fa que'm pregunti: és que tots aquests han fet alguna cosa per aconseguir el que els fa falta? Es què els que fins ara s'han dit republicans han fet res positiu per la República? Es que fem alguna cosa per a demostrar que estem cansats dels capellans, de l'educació religiosa a les escoles nacionals i del enorme pressupost

dedicat al culte? Es que els pagesos s'organitzen per a protestar dels arrendaments, dels impostos i de l'usura que cada dia llença més famílies a la misèria? Es que els obrers tenen por de fer vagues, sindicar-se i sortir d'una vegada a la llum pública a lluitar per les seves reivindicacions?

Si tots els que he esmentat no em contradiuen amb el seu desvetllament, tenim situació fosca per pocs dies, puig nosaltres, amb la nostra apatia provocarem la nova dictadura, més dolenta que la passada per quan els que trontollen estaran escarmenats.

No obstant, si nosaltres ens organitzem i empenyem als vacil·lants i ajudem cap endavant als que vagin retardats podem aconseguir que la claror la faci la República dins la qual els uns esperaran i els altres continuarem lluitant...

Però cal abans que tot realitzat l'ideal republicà enormement ditxós entre les masses populars.

Pensar com ha dit Miquel Maura que la Monarquia està minada i sense crèdit i que el poble és l'únic que pot acabar aquesta comèdia. Aquí està tot.

R. A.

Febrer, 1930.

Fragments del discurs pronunciat per Jiméneez Asua, a la Casa del Poble de Madrid

«Sóc jurista—digué—i sembla que hauria de repugnar-me la solució revolucionària. Però és que la revolució em sembla una cosa jurídica.

Tot tendirà a la República. Sóc quelcom més que liberal i republicà. Però no oblideu que tenim unes posicions a con-

querir i assegurar degudament: la llibertat i la República. A Espanya mai no hem viscut un vertader liberalisme. Estem sota el pes clerical que declara pecat la llibertat. Hem de dir sempre, hem de repetir en tot moment, que la llibertat no és un pecat, sinó un instrument de progrés i una elemental mida d'higiene i de dignitat ciutadana. S'ha d'ésser republicà al servei del socialisme.»

CRIT NOU

*La nostra LLEIDA Revista
que fins ara heu vist tan trista
canvia avui de cançó;
Prou art i literatura,
la seva cançó futura
serà un crit de redempció.*

*Abans, si volia viure
només havia d'escriure
d'assumptes quasi banals;
morta ja la Dictadura,
la seva literatura
serà pels seus ideals.*

*Proclamarà amb valentia
el què al fons del cor sentia
i no li deixaven dir;
sis anys i mig de mordassa
no han conseguit se li glaça
la seva fe en l'avenir.*

*República i no altra cosa
defençarà coratjosa,
i qui la vulgui ajudar,
ha d'ensenyar papereta
com porta camisa neta
i ganes de treballar.*

*A tothom les portes obre
des del més ric al manobre
sols tinguin un xic de fe;
rebutjant amb cara sèria
a tota aquesta misèria
que fermentà en la U. P.*

PEP DE RUFEA.

L'Ajuntament de Lleida

409 anys de Comissió Permanent

Així tal com sona. 409 anys a la Comissió Permanent de l'Ajuntament de Lleida.

L'automatisme sense senderi del actes de Govern, ha portat al Consistori de Lleida als sis primers contribuents de més edat. Entre tots, sumen 409 anys.

Jordi Llorens	82 anys
Pere Llusà.	71 »
Julià Mangranè. . . .	67 »
Joan Florensa.	66 »
Domènec Serra. . . .	63 »
Josep Pujol.	60 »

Total. 409 anys

Si l'experiència la donen els anys i l'experiència és la mare de la ciència, no podem pas dir que no tinguem un Govern municipal privilegiat i d'altura.

Ara, que ens sembla que cap d'aquests honorables ciutadans, que es veuen obligats per culpa dels seus anys i dels seus diners—són primers contribuents—a governar la ciutat, no voldran fer l'aprenentatge de regidor i el millor dia diran a qui els ha nomenat:

«Senyors, aquí van les vares i poseu-hi element jove i de força, que el carro de l'Administració que ha deixat la Dictadura està encallat i nosaltres no ens veiem en cor d'arrancar-lo, ni amb renecs, ni a cops de tralla.»

Apa, doncs, vinguin uns altres i que en sàpiguin.

Paulí Costa
Reparació de bàscules
 Treball garantit per dos anys
 Taller: Passeig Pi i Margall, 14
 Per encàrregos: Telèfon, 560
LLEIDA

Joan Porta
Corredor de Comerç col·legiat
 Plaça de la Sal, 13 i 15 pral.
Telèfon, 341. -- LLEIDA

Els republicans de les nostres comarques

El Círcol Demòcrata i Republicà de Borges, ha acordat celebrar el dia 9 de març un míting monstre de propaganda i afirmació d'esquerra republicana, a la qual s'ha invitat i recabat la cooperació de rellevants personalitats i entre altres de Rovira i Virgili, Marcellí Domingo, Humbert Torres, Josep Estadella, Angel Samblancat, etc.

Per tal de donar cabuda al nombrós públic que davant l'expectació s'espera que hi assistirà, tant d'aquesta ciutat com dels pobles veïns, als quals s'invitarà oportunament, el Círcol bastirà per aquell dia un dels envelats de que disposa.

També es tractarà de la petició d'amnistia a l'objecte d'aconseguir la prompta tornada de l'illustre capdill i diputat per aquest districte En Francesc Macià i altres companys exilats.

Els republicans d'Arbeca, el casal d'«Unió Republicana», el qual es manté fort com càstell i s'hi acull gairebé tot el veïnat, també vol aprofitar l'avinentsa d'aquest míting de Borges per a organitzar-ne un altre per l'estil.

—Els de Seròs, vila republicana per excel·lència demanen la celebració d'actes públics de propaganda i afirmació esquerrana.

Els amics de Cervera, Tàrraga i Guisona es proposen igualment fer actes semblants.

El despertar del poble i les ànsies d'actuar són la prova més evident de la transcendència del moment.

LLEIDA col·laborarà en aquests actes anunciant-los i ressenyant-los el més detalladament possible.

La Hisenda de les Corporacions públiques

El pressupost ordinari de l'Ajuntament de Lleida, l'any 1923 era d'una suma global de 1.292.822 pessetes.

A l'acabar la Dictadura, 1930, l'hem trobat elevat fins a 2.265.549 pessetes, sense contar-hi l'augment d'Eixampla que importa 155.700 pessetes i l'Emprèstit de 5.000.000 que es va fer l'any 1929,

que no deixa d'ésser una nova i grossa càrrega que pesa sobre el poble.

A la Diputació Provincial el pressupost, de 1923-24 era de 749.118'53 pessetes i en 1930 ascendeix a 5.185.418'15.

A l'Ajuntament més d'un milió d'augment i a la Diputació uns dos milions i mig.

Ja veieu quina herència ens ha deixat la Dictadura.

Amb tota calma i detall anirem estudiant i publicant, en números successius, com s'han gastat aquets milions.

Hi ha feina estona, però la farem a gust.

Aquest número ha passat per la censura prèvia

Els regidors de la Dictadura

L'escola política que va crear la U. P. ha deixat deixebles que fan semblar angelets bufadors, per la seva bondat i innocència, als *monterilles* de l'antic caciquisme.

Sabem de molts pobles—Albi, Torres de Segre, Soses, Juneda, Rosselló, Corbins i altres, no ens deixaran mentir—que malgrat les disposicions terminants de l'article primer del R. D. de substitució d'Ajuntaments, que diu que les actuals corporacions municipals cessaran per complet i seran substituïts els seus components, s'han quedat de regidors els mateixos que ostentaven els càrrecs durant la Dictadura.

Com són aquests mateixos els qui estaven encarregats de confeccionar les llistes dels nous regidors per elecció o per majors contribuents, se les han arreglat de manera que fossin ells els mateixos els qui es quedessin per a seguir desgovernant el poble.

Uns interpretant al seu gust i conveniència l'article 29, altres atribuint-se una contribució que no

paguen, altres alegant que s'han perdut les actes i altres posant-hi personal impedit, el cas és que s'han proclamat altra volta regidors seguint així en els llocs que ni el poble, ni el Govern els hi vol.

Nosaltres denunciem aquets casos de barra al senyor Governador Civil i demanem als pobles que ens donguin detalls per a fer-los públics. Nostres planes estan a la disposició del dret i de la justícia.

I com que estimem que els regidors que formaven part dels Ajuntaments desfets per l'últim R. D., no poden seguir ocupant per cap motiu ni concepte els esmentats càrrecs, a part el recurs legal que contra tal usurpació calgui formular—i que recomanem formulin dintre del plaç—estem disposats a posar a la vergonya pública els casos d'aquesta naturalesa que se'ns comuniquin.

Ja ho saben, doncs, els pobles. Aquí tenen qui els empari i defensi contra les últimes cuetades de la Dictadura.

URALITA S. A.

Material per a cobertes, el més garantit i de durada il·limitada. Tuberies lleugeres per a desaigües, sortides de fum, etc., etc.

URALITA

També produeix **TUBS** a pressió fins a VINT atmòsferes, per a conducció de líquids i gasos. Són els millors i de durada indefinida, per la qual raó els Ajuntaments i grans empreses que subministren aigües a les poblacions, és el **TUB** que enguany adobten.

Demaneu pressupostos i els facilitarà gratis la

Sucursal de Lleida: Rambla Ferran, 61 - Telèfon 207
Central: BARCELONA - MADRID.

IMPREMTA "JOVENTUT"

Treballs de tota mena

Blondel, 7 LLEIDA.

Grans Magatzems de Mobles

CASA SENTÍS

La casa millor assortida, la que ven i pot vendre a més baix preu de Lleida per sa fabricació pròpia. Exposicions contínues en els aparadors i en l'interior, de jocs construïts en els meus tallers.

Especialitat en els mobles d'encàrrec dominant tots els estils.

No deixi de veure l'exposició que té actualment.

Carrer de Sant Antoni, 2 i 4

(enfrent de la Catedral)

Telèfons 549 i 550 - LLEIDA.

M. SOLANO
SUCESOR DE VDA BONET

REPRODUCCIONES ARTÍSTICAS
FOTOGABADO·AUTOTIPIA
TRICROMIA·FOTOLITOGRAFIA

ARIBAU Nº 9 INTERIOR
BARCELONA

 FÁBRICA DE MOSAICS HIDRÁULICS

JOSEP PUJOL

Carretera de Barcelona (Plaça Murmuradors) - Telèfon n.º 234

LLEIDA

Caramels "L'ARC"

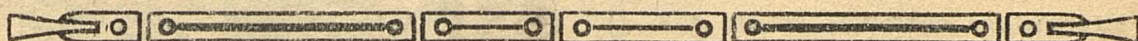
DEMOCRACIA, 26

LLEIDA.

J. GIGÓ
CONSTRUCTOR
 D'OBRES
 ACADÈMIA 10 LLEIDA

Telefon 427

CARLES I LLUIS GENÉ

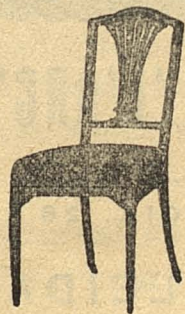
COMISSIONATS PRINCIPALS

De la companyia de segurs contra incendis LA CATALANA

Blondel lletra E, 1.er

LLEIDA

Telefon núm. 259

LA MILLOR CASA DE MOBLES

“ ARMENGOL ”

Nom Comercial Registrat

Rambla de Ferran, 16.

Telefon, 103

(Baixos de la Fonda d'Espanya)

LLEIDA.

IMPRESA «JOVENTUT» - BLONDEL, 7 - LLEIDA.